

REN SP-REGJERING ETTER BRATTELI? BORTEN SLÅR UT EIKA

Senterpartiets Per Borten og tidligere landbruksminister Hallvard Eika kjemper nå en hard kamp om statsminister-taburetten i Nei-regjeringen.

Den sannsynlige utgang er et nytt Borten-ministerium med basis i Senterpartiet — eventuelt med støtte av EF-mo-standere i Kristelig Folkeparti og Venstre, skriver VG idag.

I politiske kretser regnes det som sannsynlig at Bratteli vil anbefale Kongen å ta kontakt med Borten, og at det vil være prestisjemessig umulig for SP og Borten å si nei til regjeringsansvaret. (Side 3)

Bildet:

Midt oppe i den politiske dragkampen omkring statsminister Brattelis etterfølger, jant Per Borten ut at han trenger en tenke-ferie. Derfor pakket han i går både koffert og ryggsekk — og drog til hytta i Flå sammen med fru Magnhild. Det er formodentlig en ferdigtenkt og ut- hvilt Borten som kommer tilbake til hovedstaden — formodentlig for å gå til Slottet ... (Foto: Jan Delden.)

294
RINNAN
Årets Per Hansson
Kr. 39,50, innb. 49,50.
Hos alle bokhandlere

KRISE PÅ SYKEHUSENE

Fortvilelse griper om seg på sykehusene hvor det blir total krise når tredje fase i pleierstreiken settes i gang neste uke. Alle strever fortvilt for å finne fram til løsninger, men partene er steile. Det kom også til uttrykk i Arbeidsretten. (Side 12)

Fra kr. 40750
(Veil. pris Oslo)

Frontmotor. Vannavkjøling. Forhjulstrekk. 700 l bagasje-rom. Kjøreegenskaper utenom det vanlige. Snelleseler. Varmetråder i bakruten. Nakkestøtter. Intervallhastighet for vindusvisker.

K 70 1973

SKÅR I SEIERSGLEDEN

Det gikk ikke mange timene etter at spenningen omkring utfallet av folkeavstemningen var utløst, før det første skåret ble slått i nei-sidens seiersjubel.

Fra Brussel kom en kommentar som gjorde det av med alle lettvinne påstander om at Norge skulle være sikret en god handelsavtale med Fellesskapet. Formannen i Kommissjonen, Siccò Mansholt, vil ikke en gang love at forhandlingene om handelsavtalen kan komme i gang neste år, og han gjør det klart at det norske nei har gått ut over vår godvilje hos Fellesskapet.

*

Det kan ikke ha vært hyggelig for stortingsmann Hallvard Eika, som har vært mer optimistisk enn noen annen når det gjaldt alternativet med en handelsavtale, å bli konfrontert med Mansholts uttalelser.

Han trøster seg blant annet til at det er ministerrådet og ikke Kommissjonen som har det avgjørende ordet i EF. Men heretter blir det bare Kommissjonen Norge får å gjøre med. Ministerrådet selv forhandler bare med de land som ønsker medlemskap. Og irritasjonen over at Norge sa nei, enda ledelsen i EF mener at den har tøyd seg særlig langt overfor oss, er åpenbart ikke mindre blant ministrene i Kommissjonen.

Mansholts uttalelser er ellers helt på linje med de advarslene som er kommet fra ja-siden her hjemme, når det gjelder de vanskene vår store eksport av fisk, aluminium osv. vil møte i EF uten norsk medlemskap.

*

Den sterkt kritiske holdningen fra Fellesskapets side skal ikke gjøre det lettere å løse det vanskelige problemet med å få dannet en ny regjering, som i virkeligheten bare vil få én oppgave: å skaffe landet en

27 Vanskelig oppgave for den nye regjeringen
sept. 1972

best mulig handelsavtale med EF.

De politiske lederne på nei-siden har forlenget gjort det klart at det bare var i valgagitasjonen de trodde på en god handelsavtale. Det siste de ville, var å måtte forhandle om den.

Ja-sidens politikere har for sin del krevd at motparten selv måtte løse de flokene et neiflertall ville skape, og overta ansvaret for de nye forhandlingene i Brussel som i så fall ville bli nødvendige.

*

Nå har vel mange tenkt seg at en regjering av nei-folk bare ville bli et kortvarig mellomspill. Så snart folkeavstemningen var over og et neiflertall var et faktum, ville de nye forhandlingene i Brussel komme i gang. Norge kunne dermed få sitt forhold til Fellesskapet ordnet samtidig med Sverige og de andre landene i «rest-EFTA». Tidlig på nyåret ville så regjeringsspørsmålet igjen stå åpent.

Nå vet vi at denne timepla-

nen ikke holder. Det vil i aller beste fall gå mange måneder før vi får slippe til ved Kommissjonens forhandlingsbord. I mens vil vår eksport få økende vansker, og dette vil uten tvil skape politiske problemer.

*

I en slik ventetid vil ingen være tjent med en regjering som ikke hadde noen annen kvalifikasjon enn at den besto av nei-politikere. Det kan i alle fall bli vanskelig nok å komme igjennom tiden fram til en ordning av forholdet til EF er oppnådd.

På den andre siden står vi ikke overfor en øyeblikkelig krise, som kunne gi grunnlag for en

samlingsregjering, og forhåpentlig vil situasjonen heller ikke senere ta en så alvorlig vending.

En kan derfor trygt gå ut fra at landsstyret i Arbeiderpartiet vil slutte seg til statsminister Trygve Brattelis standpunkt, at nå må regjeringsansvaret overtas av andre partier, selvsagt under nei-ledelse. Nei-gruppen i Arbeiderpartiet vil nok også akte seg vel for å utfordre sine partifeller enda mer enn de gjorde i valgkampen med å gå inn i en tverrpolitisk nei-regjering. Gruppens stilling i partiet vil i alle fall ikke bli lett i tiden framover.

*

Dette betyr — med statsminister Brattelis egne ord — ikke at Arbeiderpartiet under hans ledelse akter å melde seg ut av norsk politikk for en kortere eller lengre tid. Men det er innlysende at nederlaget for ja-siden har rammet Arbeiderpartiet særlig hardt både fordi det har ansvaret for den regjeringkurs som er fulgt i EF-saken, og fordi en så stor del av partiets velgere sviktet det denne gangen.

Det er derfor naturlig at partiledelsen nå kjenner behov for så langt det er mulig å kunne ofre seg for de indre oppgavene i den nærmeste framtiden.

Tingmann hopper av

Stortingsmann Arne Kielland, som er valgt til Stortinget på Arbeiderpartiets liste i Sør-Trøndelag, har meldt seg ut av partiet for å slutte seg til SF, hvor han naturligvis blir mottatt med åpne armer. Det hører med til historien at da en formodning om at han ville forlate partiet, ble satt fram for kort tid siden, ble den dementert — også av herr Kielland selv. Hans svik overfor partiet ville vel ha virket uheldig for det nei-standpunkt som han så energisk forfektet. Denne manipulering skal ikke bidra til å stille ham i noe bedre lys.

Hans avhopp kom ikke overraskende, og vil heller ikke forårsake store bølger i vår politiske andedam. I Stortinget er det ingen som har oppdaget noen innsats fra hans side —

bortsett fra særstandpunkter som mer hørte hjemme i SF enn i Arbeiderpartiet. Der må det nå være en viss lettelse over å slippe ansvaret for ham.

Sviket overfor partiet er ikke det vesentligste. Det er velgerne som har grunn til å klage over at han har ført dem bak lyset ved å la seg stille på en liste som representerer noe helt annet enn hans syn. Det har også noe å gjøre med rensligheten i vårt politiske liv.

Det er åpenbart at han har gjort dette krumspring for å kunne fortsette en politisk tilværelse som var truet. Om det vil lykkes, er et helt annet spørsmål, selv om han nå kan påberope seg en vid erfaring. Han startet sin karriere som venstremann —

Kiellands tilfelle kan bringe fram igjen det spørsmål som har vært drøftet fra tid til annen, om en stortingsrepresentant kan nedlegge sitt mandat i perioden, slik at varerepresentanten rykker inn. Slikt er vanlig i flere lands nasjonalforsamlinger, og kan gi løsningen på kinkige tilfelle, som ikke nødvendigvis må ha samme karakter som dette.

Vi har for tiden en kringkastingssejef som ikke kan tiltre i stillingen, fordi han må fullføre sin periode på Stortinget.

I Oslo

Det var jubel og syttendemai-stemning i Oslo natt til tirsdag, kunne man i går lese i Dagbladet. Helt til de stive morgentimer holdt folk det gående med seiersglede i Oslo-gatene, med allsang og taler og elleville jubelrop...

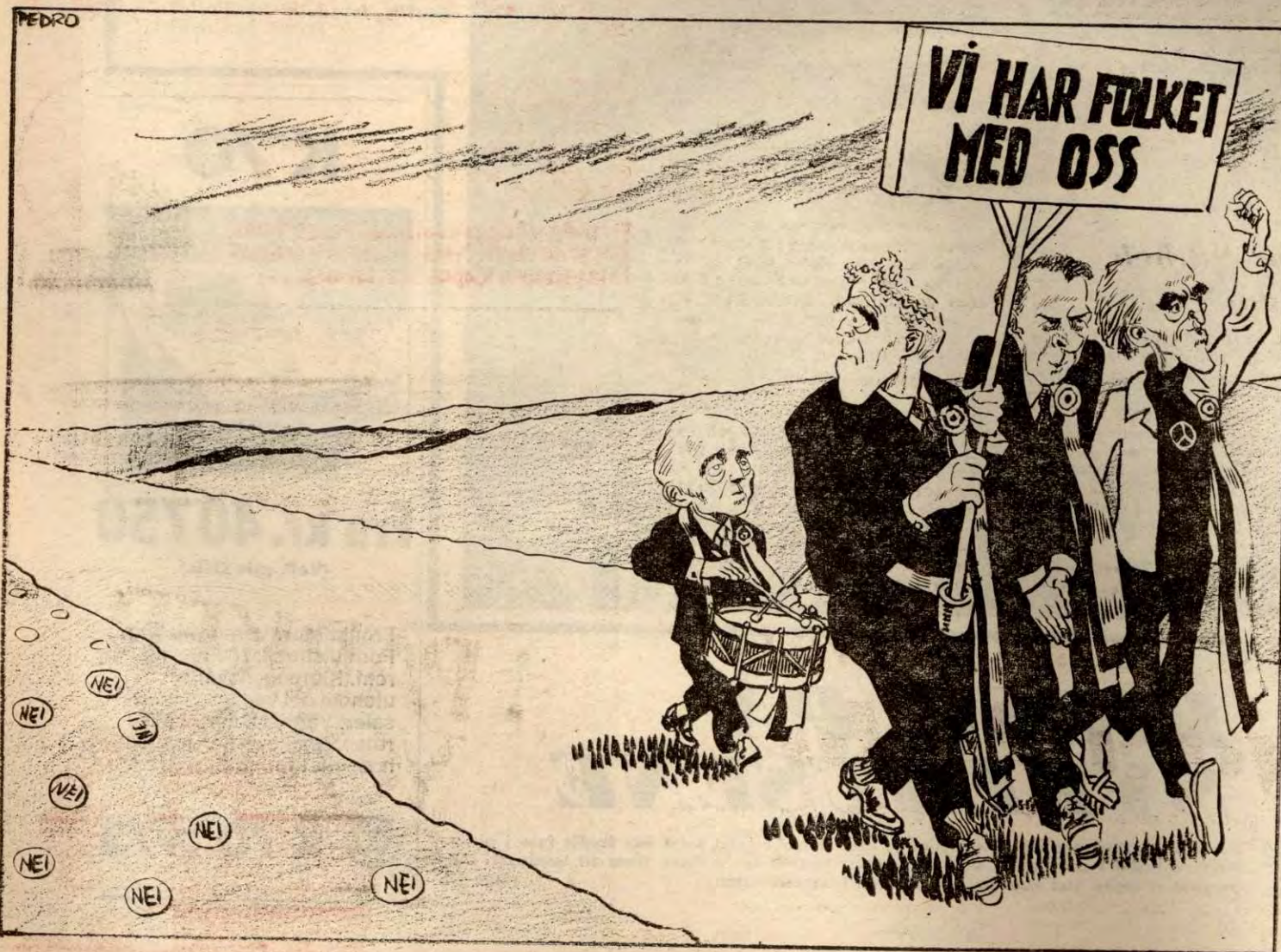
Ja, slik kan man naturligvis oppfatte andres stemning, når man har eget festbrus i ørene. Men i en by der resultatet av folkeavstemningen gikk på tvers av det standpunkt nærmere 70 prosent av innbyggerne hadde tatt, burde man kanskje gi seg tid til å høre litt bedre etter, før man snakker om syttendemai-stemning og jubel i gatene.

Oslo i går var i hvert fall ingen by i jubel. Storparten av byens borgere var så langt fra jubelen at det var til å ta og føle på: skuffelse, sjokk, forargelse og dystert alvor preget menneskene på gater, på trikker og på arbeidsplasser.

Det går forhåpentlig snart over. Men da bør byen helst ikke provoseres med den slags små lurvete stemningsrapporter.

Sjømannsmisjonen

Som hjemmesekretær i den norske sjømannsmisjon er ansatt sjømannsprest i Kobe i Japan, Lyder Johs. Verne. Som sjømannsprest i Lisnave er ansatt sjømannsprest i Hong Kong Svein Holberg, og sjømannsprest i Sydney abtassjert sjømannsprest i Melbourne, Eivind Wremer. Ulla Wichmann er ansatt som husmor for senere plassering ved sjømannskirke.

Jøss — hvor ble det av folket —?

BØRS-SJOKK FORTELLER IKKE ALT:

Det var mer enn dobbelt av det vanlige fremmøte på Oslo Børs i går, nesten 80 personer i alt. Og fall truet omtrent alt, bortsett fra lysekronene — som man ikke trengte fordi TV var til stede med sitt flomlys...

Arbeidsplasser i småbedrifter truet

— Av JAN CHRISTENSEN og BJØRN REESE (foto) —

Bortsett fra oljeaksjer, raste alt nedover på Oslo Børs i går. Særlig sterkt var fallet innen treforedling og metallindustri. Meglerne er høyst uenige om utsiktene videre. Noen tror at sjokket nå er over, mens andre venter videre nedgang i minst en uke

til. Men det alvorligste problem kommer bare delvis til uttrykk på børsen — den mer langsiktige faren for svikt i sysselsettingen, særlig i utkantstrøk dominert av eksport.

Selv om mange av de store, kjente selskaper fikk seg alvorlige nesytyvere under kursnoteringene i en fullpakket børsal i går, og vil få overskuddet redusert allerede i kommende års regnskap, har nok de fleste gardert seg ved å ha planer klar for en mindre ekspansiv, mer konsoliderende politikk.

Ny konkurserunde?

Dermed er aksjonærene trygge mot katastrofe — men EF-usikkerheten kombinert med økende mekanisering og automatisering vil true sysselsettingen.

Norge har dessuten tusenvis av små, ikke-børsnoterte selskaper som satser på eksport, gjerne på høyt foredledede produkter. Her kan det bli en del mannefall. Ikke minst utsatt er den allerede hjemsoekte treforedlingsindustri.

Industrifolkene vil foreløpig ikke uttale seg konkret om forventet tap av arbeidsplasser, og innstillingen over hele linjen er at man naturligvis må gjøre det beste ut av situasjonen. Men bekymringen skinner tydelig igjennom.

Taper 100 mill. kr

Adm. direktør Øivind Nossen i Saugbrugsforeningen, Halden, understreker at det beregnede tap på 100 millioner kroner over en 11 års periode på grunn av tollbarrierer vil gi skadevirkninger allerede fra i dag. — Vi må straks gå over til en defensiv politikk. Usikkerhet hersker både om når vi kan få handelsavtale, og hva den vil gå ut på. Hitil har Norge ligget bedre an enn Sverige og Finland med hensyn til

tollavtrappingen. Nå er det plutselig vi som kan komme helt i bakleksa.

Også mot britene

Adm. direktør L. A. Conradi ved Alnor Aluminum Norway A/S på Karmøy sier at selv om bedriften i første omgang ikke har planer om å nedlegge noen virksomhet, vil utbyggingen av videreforedlingsanlegg måtte innstilles. — Vi må vente til vi igjen får en handelsavtale med britene. Nå mister vi jo den vi hadde gjennom EFTA, og står altså

uten noe. Eneste trøst er at 149 stortingsmenn nå trolig vil gå samlet inn for en handelsavtale med EF. Men da må vi også forhandle med britene, som har vært flinke til å beskytte sin aluminiumsindustri.

Adm. direktør Karl Lorek i Elkem-Spigerverket mener at nelflertallet vil få betydelige økonomiske konsekvenser, særlig på grunn av den usikkerhet som er oppstått. Adm. direktør Jan Didriksen i Norges Industriforbund påpeker at redusert vekst i industrien vil bremse den økonomiske vekst i alle norske næringer, fordi industrien spiller slik sentral rolle.

KRONEN FØLGER LIVREMMEN — INN OG OPP

Den norske krone var utsatt for visse spekulantangrep på morgenvikten i går, men da det ble klart i utlandet at det bare er danskene som får virkelig akutte utenriksøkonomiske problemer ved å bli stående utenfor EF, ble reaksjonen begrenset til en jevn reduksjon av kursen for norsk valuta.

Dollar ble skrevet opp 3½ øre i forhold til vår krone, mens pund gikk 8 øre opp. Dette er naturligvis store utslag i valutahandel, men ikke sensasjonelle. Når det blir klart at Norge — med valutareserver store nok til å sikre avgjørelse i ro og mak — trolig satser på å spenne inn livremmen iste-

denfor å devaluere, vil trolig kronen stige igjen.

Trolig er panikken også over i det amerikanske filmselskap som i går febrilsk ringte — via sitt danske kontor fordi andre utenlandslinjer til Norge var blokkert — for å få trukket ut samtlige norske tolgodehavender før Norge ble rammet av kaos...

Skip følger olje — litt ned, mer opp

På Oslo Børs falt indeksen for industri fra 121,23 mandag til 110,87 i går. Blant de største kursfall var disse:

Borregaard	138	— 112½
Bjølvefossen	52½	— 42½
Spigerverket	385	— 325
Elkem	235	— 202½
Follum	118	— 97½
Kværner	275	— 240
Saugbr.	160	— 130
Tandberg	170	— 150

For bank og forsikring var det jevnt over 5 poengs nedgang, og for skip rundt 4 poeng. For skip hjelper det at EFs skipsfartspolitik først kan iverksettes om et par år, mens de andre aksjegruppene bare hadde begrenset oppgang å falle ned fra. Skip vil trolig gå raskt opp igjen med fraktmarkedet, og slå følge med Hydro, DNO og andre som kan flyte på olje.

Kjørt 5.230 km på 280 liter bensin!

En lykkelig eier av en Datsun 1200 fra Bryne har lagt ut på en reise i sommer på i alt 5 230 km. Det forbløffende var imidlertid at til tross for at bilen var tungt lastet, brukte Datsunen bare 280 liter på hele turen, eller ca. 0,53 liter pr. mil.

Hva er hemmeligheten? Ganske stoff. Når bilen akselererer eller enkelt at Datsun kjører på spareholder høye hastigheter, åpner det alle nye Datsun-modeller andre spjeldet seg for å gi bilen er utstyrt med en såkalt registertilstrekkelig kraft. Ikke rart at Datsun har vist seg å ha en enestående bensinøkonomi. Brukes bare ett spjeld, og bilen bruker tilsvarende mindre drivmer å glede seg over.

(Annonse)